

Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy các môn lý luận chính trị - cơ sở quan trọng để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng

TS. VŨ THỊ HỒNG NHUNG

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: binhnhung0711@gmail.com

Nhận ngày 20 tháng 9 năm 2023; chấp nhận đăng tháng 11 năm 2023.

Tóm tắt: Chủ nghĩa Mác - Lênin là lý luận cách mạng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động toàn thế giới. Chủ nghĩa Mác - Lênin cùng với tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động của Đảng và của cách mạng Việt Nam. Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy lý luận chính trị góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trước hết phải nắm vững mối quan hệ giữa kiên định và phát triển, kiên quyết đấu tranh với quan điểm sai trái, thù địch; hiện thực hóa mục tiêu, lý tưởng xã hội chủ nghĩa, chứng minh tính khoa học và cách mạng của nền tảng tư tưởng ấy. Đồng thời, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy lý luận chính trị phải gắn liền với vận dụng, phát triển sáng tạo trong thực tiễn.

Từ khóa: kiên định, chủ nghĩa Mác - Lênin, giảng dạy lý luận chính trị.

Abstract: Marxism-Leninism is the revolutionary theory of the working class and laboring people worldwide. Marxism-Leninism, along with Ho Chi Minh's thoughts, forms the ideological foundation and guides the actions of the Party and the Vietnamese revolution. Firm adherence to Marxism-Leninism in teaching political theory contributes to protecting the Party's ideological foundation by understanding the relationship between adherence and development, fighting against erroneous and hostile viewpoints, realizing socialist ideals, and proving the scientific and revolutionary nature of that ideological foundation. Moreover, firm adherence to Marxism-Leninism in teaching political theory must be creatively applied in practice.

Keywords: adherence, Marxism-Leninism, teaching political theory.

1. Đặt vấn đề

Nhiều năm qua, với đội ngũ giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị, trong đó có chủ nghĩa Mác - Lênin vẫn luôn đặt ra không ít những khó khăn và thách thức to lớn. Đặc biệt là từ sau khi mô hình chủ nghĩa xã hội hiện thực Liên Xô và Đông Âu sụp đổ các thế lực thù địch, phản động không ngừng đẩy mạnh "Chiến lược diễn biến hòa bình" nhằm xuyên tạc, bôi nhọ, phủ nhận tính khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, phủ nhận con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của nhân loại. Bên cạnh đó những diễn biến tiêu cực từ mặt trái cơ chế thị trường, mở cửa, hội nhập đã làm cho một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên và nhân dân phai nhạt mục tiêu, lý tưởng xã hội chủ nghĩa,

chạy theo lối sống thực dụng, giảm sút niềm tin vào nền tảng tư tưởng của Đảng.

Trước tình hình đó, để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng ta đòi hỏi cần phải kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin khi giảng dạy lý luận chính trị trong hệ thống các trường đại học và cao đẳng ở Việt Nam hiện nay nhất là đối với Học viện Báo chí và Tuyên truyền - một trường Đảng, trường đại học được định hướng xây dựng thành trường trọng điểm của mạng lưới các cơ sở giáo dục đại học thuộc hệ thống giáo dục quốc dân có sứ mệnh nghiên cứu, đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực chất lượng cao trong các lĩnh vực lý luận chính trị, tư tưởng - văn hóa, báo chí, truyền thông và một số ngành khoa học xã hội và nhân văn khác.

2. Nội dung

- Về vị trí, tầm quan trọng của chủ nghĩa Mác - Lênin

Chủ nghĩa Mác - Lênin là một hệ thống các quan điểm lý luận và phương pháp khoa học, là đỉnh cao thành tựu và của trí tuệ loài người, của tinh hoa văn hóa nhân loại. Đây là học thuyết duy nhất từ trước tới nay đặt ra mục tiêu, chỉ rõ con đường giải phóng triệt để giai cấp công nhân, nhân dân lao động và các dân tộc bị áp bức trên thế giới thoát khỏi tình trạng nô dịch và bóc lột, thoát khỏi đói nghèo và tha hóa về nhiều mặt; học thuyết đó chỉ ra lực lượng cách mạng thực hiện sự nghiệp giải phóng và phát triển xã hội là giai cấp công nhân, đem lại cho họ niềm tin vào khả năng và sức mạnh của mình; chỉ ra quy luật giải phóng và phát triển xã hội □ quy luật về mối quan hệ giữa lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất; về sự chuyển biến từ hình thái kinh tế - xã hội này sang hình thái kinh tế - xã hội khác không phải diễn ra một cách tự phát mà phải thông qua cuộc đấu tranh giai cấp gay go quyết liệt, từ đó chỉ ra quy luật diệt vong của chủ nghĩa tư bản và sự thắng lợi tất yếu của chủ nghĩa xã hội.

Chủ nghĩa Mác - Lênin là học thuyết về sự phát triển, bao hàm cả sự phát triển của chính học thuyết đó với tinh thần phê phán và tự phê phán. Tuy còn nhiều vấn đề mà những người sáng lập ra chủ nghĩa Mác - Lênin chưa có điều kiện, thời gian nghiên cứu, làm sáng tỏ hoặc do hạn chế của lịch sử nên một vài luận điểm cần điều chỉnh cho phù hợp với thực tiễn, đòi hỏi thế hệ sau bổ sung, phát triển và hoàn thiện học thuyết đó, nhưng một thực tế không thể phủ nhận là toàn bộ học thuyết Mác - Lênin có giá trị bền vững xét trong tinh thần biện chứng của nó. Với bản chất khoa học, cách mạng và nhân đạo, chủ nghĩa Mác - Lênin sống mãi trong sự nghiệp đấu tranh của giai cấp công nhân và nhân dân lao động trên thế giới và là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động của Đảng và cách mạng Việt Nam.

- Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy lý luận chính trị là góp phần bảo vệ

nền tảng tư tưởng của Đảng

Chủ nghĩa Mác - Lênin là khoa học, là chân lý, có giá trị vượt thời đại và có sức sống mãnh liệt. Kiên định với chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy lý luận chính trị nghĩa là luôn giữ vững ý chí, không dao động hay ngã nghiêng trước mọi khó khăn, trở lực. Đây là một đòi hỏi khách quan, cấp thiết, một yêu cầu có tính nguyên tắc và có ý nghĩa sống còn đối với sự nghiệp đổi mới đất nước, do vậy mỗi giảng viên lý luận chính trị cần nắm vững bản chất cách mạng và khoa học, vận dụng đúng đắn, sáng tạo, không máy móc, giáo điều, bảo vệ và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, đồng thời tích cực, chủ động đấu tranh với các quan điểm thù địch trên lĩnh vực lý luận.

Thứ nhất, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy lý luận chính trị trước hết phải nắm vững mối quan hệ giữa kiên định và phát triển, tức là phát triển trên cơ sở kiên định nguyên tắc cách mạng và khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin và phù hợp với thực tiễn cách mạng Việt Nam và xu thế thời đại. Đây là một hệ thống mở, không cứng nhắc nên không thể coi những nhận thức đạt được đến ngày nay là những chân lý tuyệt đích cuối cùng. Kiên định trong giảng dạy, vận dụng linh hoạt chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy vừa là yêu cầu của thực tiễn xã hội, vừa là yêu cầu nội tại của học thuyết Mác - Lênin. Nó không phải là cái gì xong xuôi, bất biến, nó hoàn toàn xa lạ với chủ nghĩa giáo điều, xơ cứng mà là học thuyết gắn liền với sự phát triển của phong trào cách mạng, với thực tiễn vận động của lịch sử, vạch ra cơ sở phương pháp luận cho suy nghĩ và hành động. Có phát triển và thông qua phát triển, chủ nghĩa Mác - Lênin mới tự bảo vệ được mình, mới phát huy được sức mạnh, sức sống của mình với thời đại.

Thứ hai, để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, việc kiên định còn là kiên quyết đấu tranh với những quan điểm, tư tưởng sai trái, thù địch, bảo vệ tính khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin. Hàng năm, được sự quan tâm, phối hợp của các cấp, các ngành, Đảng ủy, Ban Giám đốc,

các phòng ban chức năng của Học viện, cán bộ, giảng viên và sinh viên của Học viện Báo chí và Tuyên truyền đã nghe quán triệt các Nghị quyết, tình hình thời sự hoặc những vấn đề có tính chiến lược, cấp bách. Thông qua quá trình tổ chức nghiên cứu, nhận diện các quan điểm xuyên tạc, phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin từ luận điểm chung đến những luận điểm cụ thể trên các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại. Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị cần được tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng trong đấu tranh chống các quan điểm sai trái, thù địch, đảm bảo các hoạt động giảng dạy và đấu tranh tư tưởng lý luận theo đúng định hướng của Đảng, chặt chẽ về nguyên tắc, vững vàng về quan điểm chính trị, sâu sắc về lý luận khoa học, sắc bén trong phương pháp và đạt hiệu quả cao.

Thứ ba, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy lý luận chính trị nhằm bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng còn phải hiện thực hóa mục tiêu, lý tưởng xã hội chủ nghĩa, chứng minh tính khoa học và cách mạng của nền tảng tư tưởng ấy bằng kết quả giảng dạy và học tập các môn lý luận chính trị trong các trường cao đẳng, đại học. Đặc biệt, trước sự sụp đổ của các nước xã hội chủ nghĩa, một bộ phận sinh viên, cán bộ và nhân dân có nhận thức không đúng về chủ nghĩa xã hội, dao động về ý thức hệ, dẫn tới suy giảm niềm tin vào chế độ xã hội chủ nghĩa, thiếu những hành động tự giác trong đấu tranh bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa. Bên cạnh đó, các lực lượng thù địch điên cuồng chống phá, truyền bá hệ tư tưởng tư sản, hạ thấp và phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng - điều này đồng nghĩa với việc nền tảng tư tưởng của Đảng bị đe dọa nghiêm trọng.

Với đội ngũ cán bộ công tác trên mặt trận lý luận nói chung và giảng viên lý luận chính trị nói riêng thì đây là một khó khăn lớn, khi giảng dạy về những vấn đề cốt yếu mà các lực lượng thù địch luôn tìm cách chống phá, xuyên tạc, phủ nhận như: lý luận về sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân, lý luận về hình thái kinh tế xã hội, về thời đại ngày

nay, về học thuyết giá trị thặng dư, kinh tế thị trường trong thời kỳ mở cửa hội nhập, về tư tưởng Hồ Chí Minh, các quan điểm và đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước. Kết quả giảng dạy các môn lý luận chính trị được sinh viên yêu quý, tin tưởng vào tính khoa học, cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và sự đúng đắn trong cương lĩnh, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, qua đó có hành động thiết thực như đóng góp ý kiến xây dựng, bảo vệ nền tảng tư tưởng, xây dựng tập thể và đất nước ngày một giàu mạnh, văn minh, thường xuyên và suốt đời tu dưỡng đạo đức cách mạng. Đạt được những yêu cầu đó là chiến thắng của người làm công tác lý luận, trong đó có giảng viên lý luận chính trị.

Thứ tư, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin trong giảng dạy còn phải gắn với sáng tạo, điều này không có nghĩa là sáng tạo ra cái mới trong nền tảng tư tưởng mà phải vận dụng nó linh hoạt và phù hợp. Bởi vì thế giới đang có những biến động nhanh chóng và khó lường nên quan điểm "Đi bất biến, ứng vạn biến" của chủ nghĩa Mác - Lênin cần được vận dụng một cách sáng tạo vào thực tế.

Cái "bất biến" với C.Mác là: Chủ nghĩa tư bản nhất định được thay thế bằng chủ nghĩa Cộng sản và người có vai trò thực hiện bước thay thế ấy là giai cấp công nhân mà Đảng cộng sản là đội tiên phong.

Cái "vạn biến" là hình thức, bước đi của quá trình đó ở những giai đoạn khác nhau, các dân tộc khác nhau sẽ diễn ra phong phú, đa dạng do đặc điểm về kinh tế, lịch sử, văn hóa của dân tộc đó quy định.

V.I.Lênin nói: Các dân tộc đều đi tới chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản (cái bất biến), nhưng mỗi dân tộc đều đem đặc điểm của dân tộc mình vào quá trình đó (cái vạn biến). Nguyên tắc này là cảm nang trong nhận thức và hành động hiệu quả của cách mạng Việt Nam.

Trong công cuộc đổi mới, Đảng ta khẳng định đổi mới không phải là từ bỏ mục tiêu chủ nghĩa xã hội mà là làm cho chủ nghĩa xã hội được nhận

thức đúng đắn hơn và xây dựng có hiệu quả hơn để đi tới thắng lợi, không phải là xa rời mà là nhận thức đúng, vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lấy đó làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động. Người giảng viên muốn [sáng tạo] phải nắm vững bản chất cách mạng và khoa học, vận dụng đúng đắn chủ nghĩa Mác Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm cơ sở lý luận và phương pháp luận để tiếp thu tinh hoa trí tuệ của nhân loại, nắm vững quy luật khách quan và thực tiễn đất nước, trên cơ sở đó đề ra cương lĩnh, đường lối đúng đắn, phù hợp với nguyện vọng của nhân dân và quy luật phát triển của lịch sử, để nhân loại hãy [trở về với Mác], [nhân loại không thể thiếu Mác]⁽¹⁾.

Để kiên định nền tảng tư tưởng của Đảng trong giảng dạy lý luận chính trị, cần phải không ngừng đổi mới nội dung, chương trình và phương pháp theo hướng truyền thụ đầy đủ những nội dung cơ bản, cốt lõi của chủ nghĩa Mác - Lênin. Điều này rất cần các cấp, ngành quan tâm, coi trọng việc giáo dục lý luận chính trị cho thế hệ trẻ trong các trường đại học, cao đẳng, nâng cao tính hấp dẫn của việc dạy và học các môn lý luận chính trị phù hợp với đối tượng, cấp học và nhu cầu đào tạo, có tính liên thông, khắc phục sự trùng lặp hay chồng chéo. Đồng thời có kế hoạch chú trọng đào tạo và tuyển chọn sinh viên tốt nghiệp xuất sắc các ngành lý luận, quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ kế cận để chuẩn bị tiềm lực cho sự phát triển lâu dài trong tương lai. Như vậy mới luôn đảm bảo cơ sở xã hội bổ sung đội ngũ làm công tác lý luận có bản lĩnh chính trị vững vàng, trình độ lý luận cao, giàu khả năng tư duy sáng tạo, am hiểu tình hình trong nước và thế giới, có năng lực vận dụng lý luận vào thực tiễn [trong đó có cán bộ, chuyên gia và cả đội ngũ giảng viên lý luận chính trị].

Nói tóm lại, thực tiễn lịch sử phát triển của nhân loại đã cho thấy, không có con đường nào chỉ có thuận lợi và được trải hoa hồng mà không có khó khăn, chông gai, dù việc kiên định trong công tác giảng dạy nói riêng và chống phá sự

xuyên tạc, phá hoại từ các lực lượng thù địch nói chung trong giai đoạn hiện nay là việc vô cùng khó khăn và hệ trọng nhưng chủ nghĩa Mác - Lênin vẫn tiếp tục tỏa sáng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa trong thời kỳ mới, trong sự nghiệp đổi mới đất nước vì mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

3. Kết luận

Tiến trình lịch sử dài lâu của thế kỷ mới bắt đầu, sẽ còn trải qua những chặng đường đầy biến động, phức tạp khó lường trên phạm vi toàn cầu, không ít những âm mưu và hoạt động của các thế lực thù địch trong nước cũng tăng lên. Tất cả thách thức đó đòi hỏi những giảng viên lý luận chính trị phải có trách nhiệm và tìm cách khắc phục để vượt qua, tiếp tục [kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vận dụng sáng tạo và phát triển phù hợp với thực tiễn Việt Nam]⁽²⁾, nắm bắt thời cơ, tận dụng các điều kiện có lợi, xứng đáng là vai trò tiên phong trên con đường vạn dặm dù bước đi thì chỉ mới bắt đầu. Việc giữ vững bản lĩnh chính trị này không đơn giản, đòi hỏi đội ngũ giảng viên lý luận chính trị vừa tinh thông, hiểu biết, vừa nắm vững kiến thức về kinh tế, xã hội và khoa học công nghệ hiện đại để đảm đương sự nghiệp kế thừa, bảo vệ, phát triển chủ nghĩa Mác - đây thực chất là vấn đề có tính chiến lược nhằm giữ vững nền tảng tư tưởng của Đảng trong thời kỳ mới. Như vậy mới chứng tỏ với nhân loại rằng: Trải qua nhiều thăng trầm nhưng những nguyên lý, quy luật của chủ nghĩa Mác Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh vẫn luôn là ngọn đuốc soi đường dẫn dắt chúng ta vững bước vào thế kỷ XXI với quyết tâm không gì lay chuyển nổi, xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội trên đất nước ta./.

(1) Giắcccơ - Đêrida (1996), [Những bóng ma của Mác], Nxb. Chính trị quốc gia, H., tr.16.

(2) Lê Hữu Nghĩa (2018), [Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ chí Minh, kiên quyết đấu tranh chống suy thoái về tư tưởng chính trị trong Đảng], tuyengiao.vn - Tạp chí Tuyên giáo số 7/9/2018, tr.9.